

Den tekniske skolen som ble universitet

Da Gjøvik seiret første gang.

Hamar Arbeiderblad 31. oktober 1961

Gjøvik fikk den tekniske skolen Undervisningen starter til høsten

Fullt utbygget vil den få 375 elever fordelt på fire linjer.
Gjøviks betydelige og allsidige industri gjorde utslaget.

Det er nå bestemt at den tekniske skolen for Hedmark og Oppland skal legges til Gjøvik. Samtidig som byggingen settes i gang på det 22 mål store området som Gjøvik har stilt til disposisjon i Berghusskogen, skal undervisningen starte opp kommende høst i lokalene i aldershjemmet som nå blir ledig når man tar i bruk det nye aldershjemmet.

Selve byggearbeidet skal begynne ut på ettersommeren, og det er laboratorieavdelingen som skal reises i første omgang. Fra høsten av begynner 125 elever ved skolen, mens tallet etter hvert vil øke til minst 375 elever. Foreløpig er det bestemt at det skal være linjer i maskinteknikk, kjemiteknikk og to linjer i elektroteknikk.

Norges teknisk-vitenskapelige

forskningsråd sier om plasseringen av skolen at Gjøvik har en betydelig og allsidig industri. Innen jern- og metallindustrien og transportindustrien har sorenkriveriene som sogner til Gjøvik 2600 sysselsatte, mens tallet for Hedemarken er 1730. Også innen treforedlingsindustrien kan Gjøvik-distriktet oppvise et betydelig høyere tall.

(Forts. siste side)

Gjøvik Tekniske Skole to år etter ferdigstilling. Bilde: Widerøe 1968

Kirke- og undervisningsdepartementet (KUD) ga i 1959 Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd (NTNF) oppdrag om å utrede forslag til tekniske skoler i Norge. Disse skulle gi utdanningstilbud mellom sivilingeniørstudium og yrkesskole, det vil si tekniske skoler og tekniske fagskoler. Martin Siem ble i august 1959 utpekt til å lede en komite som skulle arbeide med dette. Den komiteen må ha vært virkelig hurtigarbeidende. I oktober 1960 forelå innstillingen som blant annet foreslo at det skulle bygges en teknisk skole i innlandet. Dette ble inntatt i en stortingsmelding som ble vedtatt i juni 1961. I oktober samme år meddelte Kirke- og undervisningsdepartementet fylkesmannen i Oppland at Gjøvik var valgt som skolested.

Folk fra departementet og NTNF hadde gjort seg kjent med tomtetilbud i de aktuelle byene. Gjøviks representanter hadde nok forberedt seg godt og gjort en god salgsjobb når det gjaldt mulig tomt. Men de mente at det hastet med å komme i gang. I brevet fra Departementet framgår det nemlig at man på Gjøvik har kommet med et forslag om et provisorisk lokale. Dette falt ikke helt i god jord: «Vi vil i denne sammenheng nevne at Yrkesopplæringsrådets Arbeidsutvalg var i tvil om det antydde provisorium med midlertidige lokaler i gamlehjemmet på Gjøvik vil bli formålstjenlig. Utvalget mente at man heller burde konsentrere seg om å få reist de nødvendige nye lokaler for skolen med en gang.» Gjøvik hadde bygget nytt aldershjem på Haugtun, og det gamle sto ledig i Trondhjemsvegen 5. Alt tyder på at en slik løsning ikke hadde blitt oppfattet som et godt tilbud til det som skulle bli en avansert teknisk skole.

Teknisk skole for Opplandene ville bety mye for næringslivets utbygging

Men statsråden svarer Granum at det er grunn til å se tiden an

Stortingsrepresentant Guttorm Granum fra Gjøvik tok tidlig i 1959 opp behovet for en teknisk skole for Hedmark og Oppland. Statsråd Bergersen kunne ikke gi annet svar enn fylkene måtte se tiden an. Samhold 6. mars 1959

Gjøvik vil trolig få teknisk skole

Formann Martin Siem i komiteen som skulle vurdere behovet kunne ifølge Oppland Arbeiderblad 25. november 1960 fortelle at Gjøvik sannsynligvis ville få en teknisk skole. Men så lettvent var det ikke.

Hva kan Hamar stille opp med i konkurransen?

Gjøvik tilbyr fullt ferdige lokaler for den tekniske skole

Hamar Stiftstidende engasjerte seg sterkt i saken om den tekniske skolen. De hengte seg 3. april 1961 opp i at Gjøvik hadde tilbudt fullt ferdige lokaler. Men denne saken kunne de tatt med ro fordi Gjøvik hadde tilbudt et fraflyttet aldershjem. Det ville departementet slett ikke ha.

KAMPEN OM DEN TEKNISKE SKOLE:

Hamar har nu muligheter for å ta igjen Gjøviks forsprang

Hamar Stiftstidende 2. mai 1961. På Hamar innså man at Gjøvik hadde fått et forsprang i kampen om skolen. Fylkesmann Alf Frydenberg i Hedmark mente allikevel at det var mulig å hale innpå igjen.

Selvfølgelig var det den gang kniving mellom mjøsbyene om en slik viktig etablering. Hamar var sterkt inne i bildet, men nådde ikke opp. I Hamar-avisene ble saken behørig dekket og alle forhold ble kommentert. I 1961 feiret Gjøvik sitt 100-årsjubileum med kongelig nærvær. Dette foregikk før beslutningen om valg av Gjøvik som skolested ble tatt. Under middagen holdt fylkesmann Nils Handal tale hvor han mente at det å legge en teknisk skole til Gjøvik ville være en fin jubileums-gave. Dette falt deler av Hamar-pressen tungt for brystet og førte der til en lokal aviskrangel om hvem som hadde sagt og ment hva.

Målet var å starte undervisning allerede høsten 1965, og Oppland fylke oppnevnte en plankomite. Her deltok rådmann Harald Jansen som sekretær. Komiteen startet sin møtevirksomhet i februar 1962 og kom snart med forslag om tomtevalg. Dette blir i brev fra KUD 21. juli 1962 godkjent. Man sier seg godt fornøyd med tomte og ikke minst at det er lagt vekt på at det er gode muligheter for framtidig utvikling. Harald Jansen hadde forsikret om at tilstrekkelige tomteressurser var tilgjengelige så lenge han var rådmann. En slik utvikling måtte komme på arealer i Vardal kommune. Hvordan man ville ordne dette, sier ikke historien noe om.

En irettesettelse

For noen dager tilbake inneholdt Stiftstidende et angrep på fylkesmann Nils Handal i Oppland fordi han under jubileumsmiddagen på Gjøvik var kommet med en elskverdig antydning om at jubileumsbyen — som en passende gave — kanskje burde få den tekniske skolen som mjøsbyene konkurrerer om. Stiftstidende er jo — par excellence — den Hamaravis som ivaretar stiftstadens interesser og som alltid er på nakken av byens myndigheter fordi — etter avisens mening — ikke skjøtter sine mandater. Men vi tror at hensikten er en ganske annen: A undergrave tilliten til byens rådmann og Arbeiderpartiet.

Da må det være trist for Stifts-

tidende å måtte konstatere at ikke bare arbeiderpartiavisene i Gjøvik og Lillehammer, men også Stiftstidendes åndsfrender i de nevnte byer koldt og klart skriver at Stiftstidende farer med fusk når avisen beskylder fylkesmannen for med raus hånd å utdele fødselsdagsgaver i form av tekniske skoler.

Det styrker tilliten til norsk presses sandferdighet og anstendighet at Gjøviks senterpartiorgan «Samhold» og Lillehammers høireorgan «Lillehammer Tilskuere» så kontant og presist setter Stiftstidende på plass, men på den annen side er det virkelig beklagelig at Hamar skal ha et høireorgan som ikke en gang partikollegene vil kjennes ved.

Hamar Arbeiderblad syntes 6. juli 1961 at Stiftstidendes angrep på rådmann Sigurd Pedersen var utidig. Ordfører Erling Audensen utalte senere at Hamar hadde gjort det som var mulig for å sikre seg skolen.

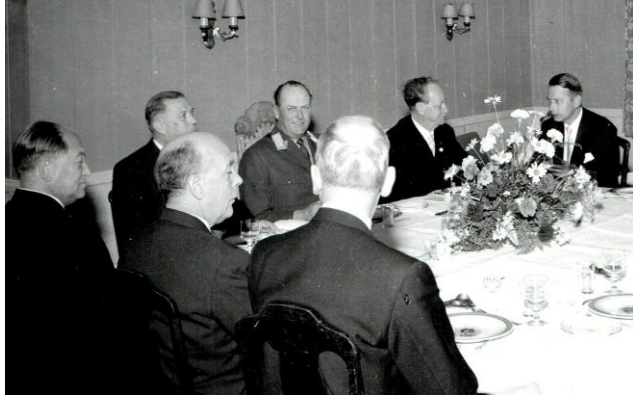
Den tekniske skolen

Vi beklager at vi atter en gang må trekke frem fylkesmann Nils Handals tale under kongemiddagen på Gjøvik, men forklaringen er at også Hamar Arbeiderblad nu har dukket opp på arenaen med en kommentar som vi faktisk ikke forstår det plukk av.

Bladet later til å kose seg over at aviser på Gjøvik og Lillehammer ikke følger Stiftstidendes syn på det upassende i at fylkesmannen som kjent uttalte at han syntes at den tekniske skole for de to fylker kunne være en passende jubileumsgave til Gjøvik og dens driftige ledelse.

Hamar Stiftstidende 7. juli 1961

Imidlertid måtte huset til Harald Ingvaldsen, som familien hadde hatt siden 1907, vike. Huset ble kalt Haugen og lå vest for Berghusskogen. Dette var den eneste retningen som kunne tenkes for å utvide skoleområdet. Ingvaldsen hadde stor tomt og kunne bygge nytt hus på den gjenværende delen. Han protesterte, men måtte i 1964 bare innse at slaget var tapt i møte med en kommuneadministrasjon som var vant med å bruke ekspropriasjonsloven. Ingvaldsen viste til at to private hadde fått anledning til å kjøpe tomter i Berghusskogen, lengst sør på skoleområdet. I dag virker det helt malplassert å ha boliger her. Kjøperne kunne beleilig nok overta tomtene i februar 1962, da møtene i plankomiteen startet.

Lunsj for Kong Olav på Hovdetoppen 23. juni 1961. Nærmest kamera: ukjent, ordfører i Oslo Brynjulf Bull, helt til venstre: fylkesmann Nils Handal, varaordfører i Oslo Rolf Stranger, Kongen, ordfører i Gjøvik Niels Ødegaard, kommunal minister Andreas Cappelen. Ved festmiddagen senere på dagen holdt fylkesmann Handal en tale der han mente at Gjøvik burde få den tekniske skolen i jubileumsgave.

Av forskjellige årsaker ble det først oppstart høsten 1966 for det som KUD hadde godkjent som «Gjøvik Tekniske Skole» (GTS). Studietilbudet omfattet fagene maskin, svakstrøm, sterkstrøm og bygg/anlegg. Til sammen møtte det opp 118 studenter. Oppland fylke var eier av tomt og lokaler og sto ansvarlig for administrasjon og drift. Tomta på 27,5 da ble overskjøtt fra Gjøvik kommune til Oppland fylke i 1967.

Allerede i 1967 kom det tanker om at man også burde ha en teknisk fagskole på stedet. Det ble besluttet å opprette et slikt kompletterende studietilbud, som kom i drift fra skoleåret 1968. Fagskolen hadde felles administrasjon med GTS og fikk i 1971 sitt eget bygg. Studentene kunne velge mellom fagene anlegg, maskin og elektroteknikk. I 1964 kom storkommunen ved at Gjøvik, Biri, Snertingdal og Vardal slo seg sammen. Tomtespørsmålet for framtidige utvidel-

Stensli mente det var noe forhastet at det ble delt ut tomter i Berghusskogen, når det er tanken å få en slik skole der. Det kunne være bra å ha hele arealet med henblikk på bygging av boliger for lærere til den nye skolen.

Blichfeldt var også redd for at de 22 målene kunne bli i minste laget. Er det effektivt det areal som oppgis? Hertil svarte rådmannen at disse 22 mål var skikket for bygging.

Stenslie kom nok en gang tilbake til tomtene på Berghusskogen. Det var etter hans mening vanvittig å stykke ut tomter der, når man har planer om reisning av en slik stor skole. Han henstilte at vedtaket om tomter blir annullert.

Oppland Arbeiderblad 18.april 1961. Representanten Stensli i Gjøvik kommunestyre syntes at det var vanvittig å selge to tomter til private på det som var en naturlig del av skoleområdet. Rådmannen mente at 22 mål var nok, men skulle senere gå til ekspropriasjon hos en nabo som ikke tilhørte pampene i Gjøvik.

ser ble løst ved at kommunen i 1967 overtok 74 da av garden Kallerud fra O. Mustad & Søn AS. På det flate jordet nærmest Fagskolen ble det planert er fotballbane som gikk under navnet «Teknikerbanen». Ingen må tro at navnet betyr at spillet var preget av stor fotballteknisk begavelse. Banen var hjemmebane for skolens fotballag i bedriftsserien og ble for øvrig ivrig benyttet som treningsbane av de øvrige idrettslagene.

Gjøvik Tekniske Skole har disse

**LINJER
PÅ INGENIØRSKOLEN**

Linje for anlegg/bygg, 3-årig
Linje for anlegg/bygg, 2-årig studentlinje
Linje for elektrosterkstrøm, 3-årig
Linje for elektrosvakstrøm, 3-årig
Linje for maskin/konstruksjon, 3-årig

Høsten 1968 ble tre klasser tatt opp på prøvebasis i den nye tekniske fagskolen.

Disse linjer er:
Linje for anleggsteknikk, 2-årig.
Linje for elektroteknikk, m/sterkstrøm som tilvalgsfag, 2-årig.
Linje for maskinteknikk m/motorteknikk som tilvalgsfag, 2-årig.

Et nytt bygg er under planlegging for den tekniske fagskolen.

Gjøvik Tekniske Skole har i dag ca. 500 elever. Tallet øker til ca. 600 høsten 1969.

De første elever uteksamineres våren 1969.

GJØVIK INGENIØRHØGSKOLE
Postboks 191 – 2801 Gjøvik – Tlf. 061-73 548

GIH utdanner ingeniører og skogkandidater. Utdanningen kvalifiserer til stillinger i det private næringsliv, det offentlige og til videre utdanning ved universiteter og vitenskapelige høyskoler i Norge og utlandet.

Høgskolen har studietilbud innenfor fagområdene:

* ADB/EDB	* ELKRAFTTEKNIKK
* BYGG/ANLEGG	* ELEKTRONIKK/TELETEKNIKK
* LANDMÅLING	* AUTOMATISERINGSTEKNIKK
* BRANN- OG SKADEVERN	* MEDIETEKNIKK
* SKOGBRUK	* MASKIN
* TRETEKNIKK	* GRAFISKE FAG

For de fleste fagområder kan 1.klasse tas ved GIH's filial på Kongsvinger.

Opptakskrav:

1. 3-årig videregående skole, allmennfaglig studieretning, naturfaglinjen, med bl.a. full fordypning i matematikk.
2. Teknisk fagskole.
3. Forkurs for ingeniørhøgskolen.

For skogstudiet gjelder spesielle opptakskrav, som fås ved henvendelse til GIH, skogavdelingen, postboks 144, 2760 Brandbu, tlf. (063) 34 401. Skoleplan og søknadsskjema for de tekniske studieretningene fås ved henvendelse til GIH Gjøvik.

Søknadsfrist: 15. april 1991. Ettersending av vitnemål fra vårens eksamener til 5.juli 1991.

Studietilbudet ved henholdsvis Gjøvik Tekniske Skole i 1968 og Gjøvik Ingeniørhøgskole i 1991.

I 1976 bestemte Stortinget at de tekniske skolene skulle overtas av Staten. De skulle samtidig få status som høyskoler, på Gjøvik under navnet Gjøvik Ingeniørhøgskole (GIH). Avtalen med Oppland fylke gikk blant annet ut på at skoleanlegget skulle overdras vederlagsfritt. Staten, ved Statens Bygge- og eiendomsdirektorat, fikk overdratt eiendommen 11. januar 1984 iht. avtale av 10. mars 1983. Fagskolen og GIH hadde hatt felles administrasjon, noe som åpenbart hadde fungert bra. Personalet på fagskolen var skeptiske til «skilsmissen», men klarte overgangen allikevel godt. Begge skoler hadde stor vekst i studenttallet og fikk etter hvert plassproblemer. Dette ble løst i 1984 ved at fagskolen flyttet til nytt anlegg på Kallerud, 300 meter unna.

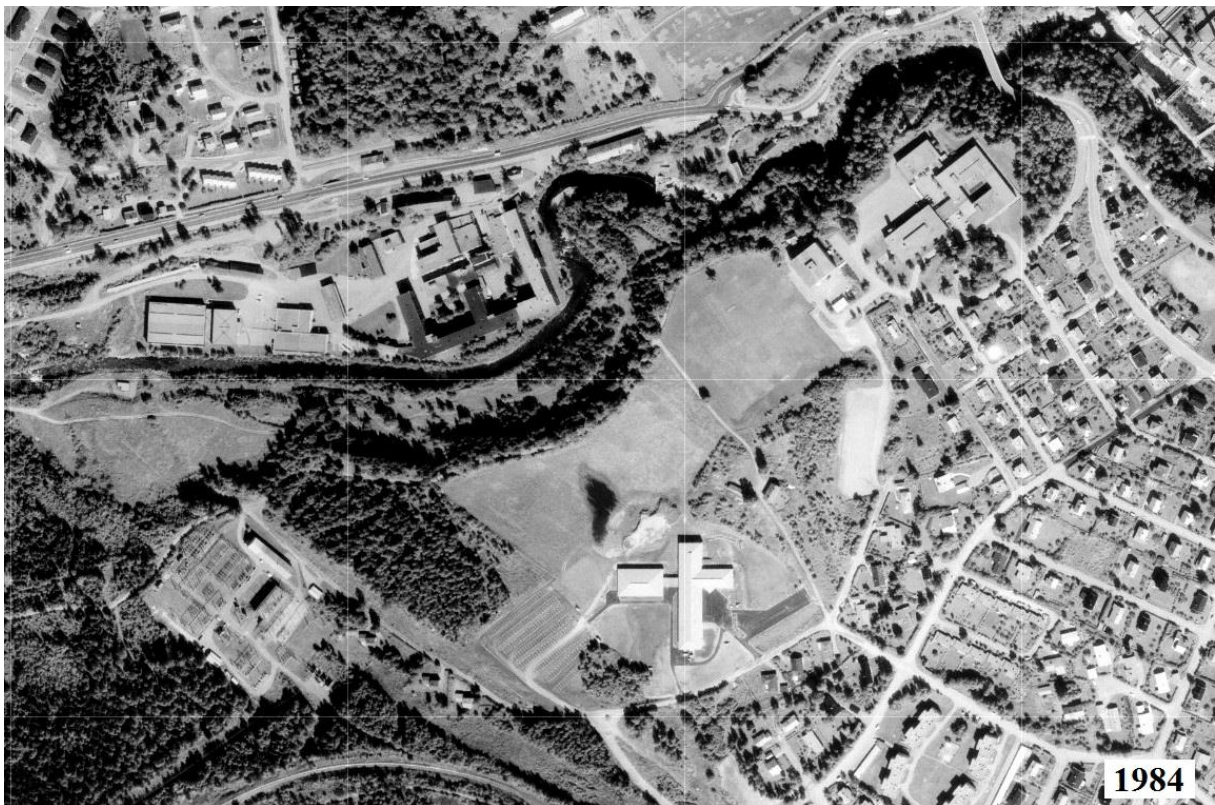
Skogskolen på Brandbu ble innlemmet i GIH 1988. Skolen hadde startet sin virksomhet på Brandbu i 1950 under navnet Oppland Skogskole. Studietilbudet på Gjøvik innen skog-, og naturforvaltning ble nedlagt i 2004. Sykepleier-

høgskolen i Oppland ble fusjonert med GIH 1. august 1994. Samtidig ble navnet på det hele endret til Høgskolen i Gjøvik.

Studentene savnet i mange år et sted for sosialt samvær, fester og konserter. Gjøvik kommune hadde i 1994 lovet å skaffe dette. Etter utredning av flere alternativer ble det til at det skulle bygges et studenthus på det gamle tunet til Kallerud gård. Det kommunalt eide AS Industribygg sto som byggherre. Huset ble satt opp i en byggestil inspirert av den gamle låvebygningen som tidligere sto på stedet.

I 1971 var det såkalte B-bygget (til venstre) ferdig. Det huset Gjøvik Tekniske Fagskole inntil de kunne flytte inn i nytt bygg i 1984.

Kallerud-området 1984. Fagskolen nederst, midt på bildet. Høgskolen øverst til høyre.

Fra høgskole til universitet – da Gjøvik seiret andre gang

Jørn Wroldsen kom til HIG i 1986. Han hadde tung forskerfaglig bakgrunn og skulle bli en svært viktig mann for hele skolemiljøet. I 1997 ble han valgt til prorektor og i 2011 ansatt som rektor for fire år. Det skulle vise seg at han var mannen som kunne lede HIG gjennom krevende prosesser fram til fusjon med NTNU i 2016.

Fra slutten av 1990-tallet utviklet ideene seg om universitetsutdannelse rundt Mjøsa. Dette skulle samle høgskolene i Hedmark, Lillehammer og Gjøvik til et innlandsuniversitet. Skolene gikk inn i tunge forhandlinger med økonomisk bidrag fra Staten, og prosessen hadde stor politisk støtte. En slik institusjon ville ha fått avdelinger på mange steder, og drøftelsene kom i stor grad til å dreie seg om oppgavedeling og lokalisering. Jørn Wroldsen markerte etter hvert sterkt at det viktigste for et framtidig universitet var å satse på faglig utvikling, ikke geografi. Kunnskapsdepartementet hadde sammenfallende mening om dette. Under Wroldsens ledelse hadde HIG prioritert kvalitet i forskning og undervisning, noe NTNU hadde fått med seg. Kandidater fra HIG som søkte opptak ved NTNU, var høyt verdsatt. Miljøet på NTNU var godt kjent med at Høgskolen i Gjøvik holdt god faglig standard, og dette ble utslagsgivende for fusjonen som skulle komme.

Drøftelsene mellom høgskolene tok mer og mer preg av en lokaliseringskamp, og dette toppet seg på Honne i et styremøte 28. februar 2012. Diskusjonene her skapte et giftig klima som gjorde samarbeid mellom Hedmark og Oppland umulig. Høgskolemiljøet på Lillehammer ivret etter dette sterkt for et Opplandsuniversitet i et samarbeid mellom HIL og HIG. På Gjøvik var da oppmerksomheten mer rettet mot NTNU, og HIL fikk en kald skulder. Virkelige sonderinger mellom NTNU og HIG kom for alvor i gang sommer og høst 2014. Nyheten om dette førte til store bekymringer så vel på Lillehammer som på Hamar. Dette kom til uttrykk i aviskronikker der det framkom stor bekymring for skolenes utvikling. Gjøviks nabobyer fryktet rasering av studietilbud og «filialisering» under kjempen NTNU.

Her sa det stopp for Innlandsuniversitetet

Oppland Arbeiderblad 29.02.2012. Styret i Høgskolen i Gjøvik gikk i et fellesmøte på Honne enstemmig imot sammenslåing til én høgskole i Innlandet. Lillehammer gikk også imot. Dermed forsvant drømmene om Innlandsuniversitetet.

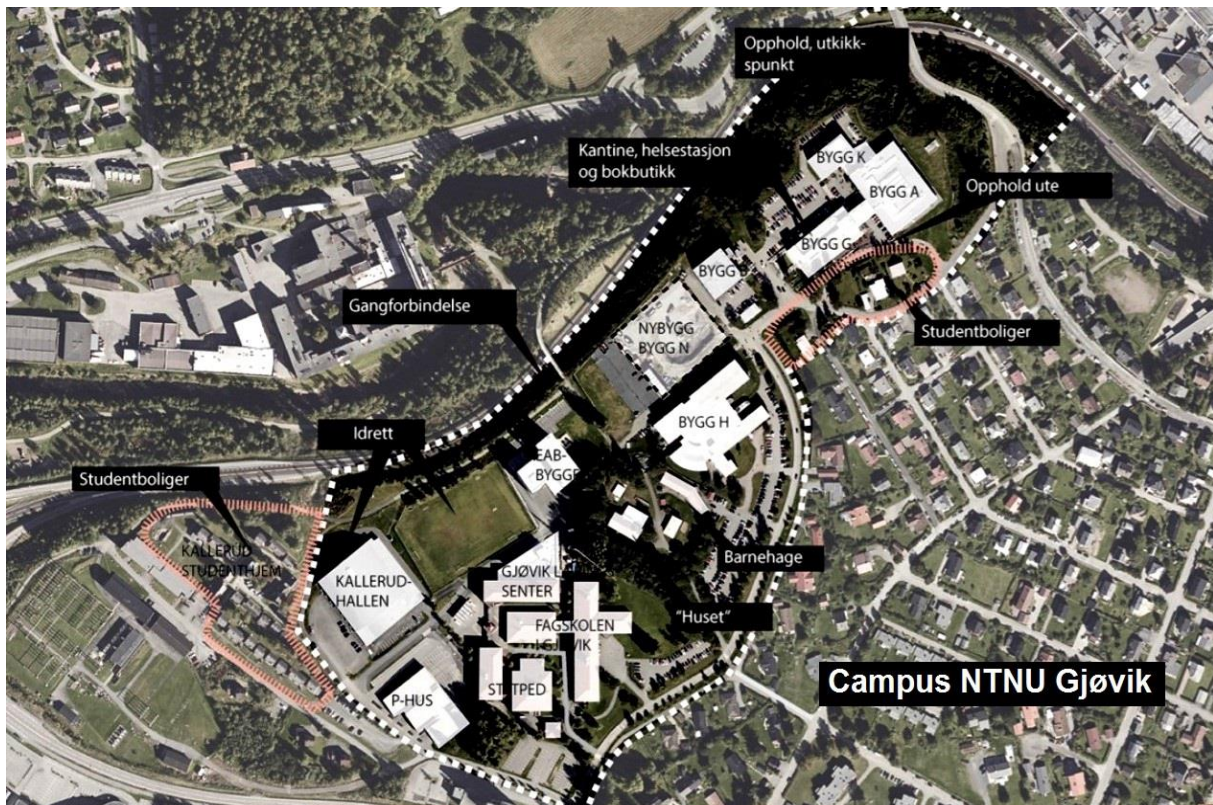

På Gjøvik hadde tankene om å komme inn i NTNU-sfæren fått god gjenklang. Styret i HIG kunne sent på høsten 2014 gi sin tilslutning til planene om fusjon. Utover i 2015 ble ønskene utviklet til konkrete planer. I de respektive faglige stabene var det imidlertid til dels stor skepsis, ikke minst hos NTNU. Der skulle saken tas opp i styremøte 19. juni 2015. Ikke uventet gikk NTNU's faglige representanter i styret imot fusjon. Derimot gikk studentenes to representanter inn for forslaget. Styrevedtaket fikk dermed tilslutning fra seks styremedlemmer mens fem stemte imot. I ettertid har NTNUs faglig ansatte støttet vedtaket fullt ut. På Gjøvik kunne flagget heises og seieren feires. Da skolen skulle starte opp igjen etter julefeiring i 2015, var det som en del av NTNU.

Fikk JA fra NTNU

Oppland Arbeiderblad 29. januar 2015. Styremøtet hos NTNU i Trondhjem har besluttet å fusjonere med høgskolene i Ålesund og Gjøvik. Rektor Jørn Wroldsen og prorektor Gro Iren K. Dæhlin feirer sammen med kolleger ved Høgskolen i Gjøvik

Bilde: Gottlieb Paludan Architects

20. Fra GTS til NTNU 26.01.22

20. Fra GTS til NTNU 26.01.22

Bilde 2021: NTNU

Smaragdbygget 2016. Bilde: NTNU

20. Fra GTS til NTNU 26.01.22

20. Fra GTS til NTNU 26.01.22

20. Fra GTS til NTNU 26.01.22

Bilder: Arne Korshavn

20. Fra GTS til NTNU 26.01.22

Kilder:

Jens Olai Jensen: Fyrtårn for kunnskap og innovasjon
Gjøvik Ingeniørhøgskole – de første 25 år
Nasjonalbiblioteket: Norske aviser
Oppland Arbeiderblad: Diverse artikler